

te vallen. De nieuwe kast woog 16 kilo en zou op 12 januari 2011 worden geplaatst, maar de boomverzorgster die het zou doen werd ziek. Uiteindelijk klom hij op 23 februari 2011 in de boom. Het sneeuwde en in de oude kast lagen al twee eieren. Hiermee had ik geen rekening gehouden. In 2010 was de eerste eileg voor de Holenduif gemeld op 10 maart 2010 in het gebied Crailo Huizen. Zie het Jaarverslag broedseizoen 2010 van NESTKAST, het Landelijk netwerk voor studies aan nestkastbroeders, p. 23. Volgens het jaarverslag broedseizoen 2011, p. 20, was de eerste eileg in 2011 op 25 februari 2011, dus twee dagen nadat de boomverzorgster de eieren in mijn kast had gezien. Ik had de waarneming van de twee eieren op 23 februari 2011 wel aan NESTKAST gemeld, maar dit is niet in het jaarverslag opgenomen. Omdat ik niet regelmatig controleer, is een juiste eilegdatum niet te bepalen (e-mail Leo Ballering d.d. 11 september 2011).

Vanwege de eieren die op 23 februari 2011 in de kast werden aangetroffen, is de nieuwe kast boven de oude gehangen. De Holenduiven hadden echter geen belangstelling voor de nieuwe kast en bleven in de oude broeden. Ook bleven ze in de tuin voedsel zoeken. Op 25 januari 2012 telde ik zeven Holenduiven in de tuin, zes koppels en een alleenstaande. De gevolgen van het foerageren in de tuin waren desastreus. De duiven vielen in maart 2012 ten prooi aan een besmettelijke ziekte, vermoedelijk een menginfectie van Ornithosis met Trichomoniasis (ook wel genoemd het Geel), die veel voorkomt bij postduiven. De diagnose werd gesteld op basis van foto's door dierenarts P. Boskamp (e-mail d.d. 11 november 2012). De Sperwer ontdekte de duiven ook. Niet zonder gevaar voor de Sperwer overigens, omdat deze hierdoor zelf ook besmet kan raken. Twee Holenduiven zijn bezweken aan de ziekte en één is gepakt door de Sperwer. Hoe het met de andere duiven is afgelopen, weet ik niet. Ze zijn niet meer gesignaleerd.

De les die hieruit kan worden geleerd is dat het niet verstandig is Holenduiven te wennen aan het voeren in de tuin. Ook raad ik een ieder aan het artikel van dierenarts J. Hooimeijer over Trichomoniasis bij (wilde) vogels te lezen. In dit artikel wordt geconcludeerd dat het niet in het belang van de vogels is om in het voorjaar en in de zomer zaden te voeren, omdat er dan een groter risico van verspreiding van infecties is en zaadmengsels niet voldoen aan de voedingseisen van de vogels.

Literatuur

- Joost van Schoorl, Koester kauw en huismus met passend onderkomen, *Vogels* 1994, p. 18-19.
- Potters H. 2009. Broedbiologie van een kleine populatie nestkastbewonende Holenduiven in westelijk Noord-Brabant. *Limosa* 82: 1-12
- Alblas P. 2012. Nestsucces van holenduiven in Maastricht, in: *Jaarverslag broedseizoen 2011 NESTKAST*, § 7.1.
- Hooimeijer J. 2009, Het Geel / Trichomoniasis bij (wilde) vogels, de rol van de mens. *Kliniek voor Vogels Meppel*, www.kliniekvoorvogels.nl.

Slaapplaatstellingen van Reuzensterns 2009-2012

Edial Dekker

In het najaar van 2009 is een aantal leden van de VWGA begonnen met het systematisch tellen van Reuzensterns in de Amsterdamse regio. Deze telling is onderdeel van een grootschaliger telling rondom IJsselmeer, Lauwersmeer en IJsselmonding die enkele jaren voor 2009 is gestart. Ieder jaar worden in augustus en september drie à vier tellingen verricht.

We begonnen met een klein clubje enthousiast afspraken te maken voor de vrijdagavonden. Telgebied was vooral Polder IJdoorn en de Kinseldam, maar we hielden de oostkant van het gebied rondom IJburg en de Vijfhoek ook in de gaten. De eerste tellingen waren niet zo heel erg moeilijk; we zagen geen enkele Reuzenstern. Er werden in de weken van de tellingen wel Reuzensterns waargenomen, maar op de vrijdagen was het resultaat steevast nul. Ook de eerste telling in 2010 leverde niets op. Toch gingen we door met tellen. De reden was, naast de bekende eigenschap van veel vogelaars namelijk een flink portie onverzettelijkheid, het gegeven dat er in de avonduren in dat deel van de regio best veel te beleven valt op vogelgebied. Daarover straks meer.

Op vrijdagavond 20 augustus 2010 was het wel raak en zaten er twee Reuzensterns. Sinds die telling is het resultaat nooit meer nul geweest. De resultaten van de tellingen staan vermeld in Tabel 1. Het gemiddelde aantal is nu, over drie telavonden, ca. zeven per seizoen. Het laatste

Reuzensterns op de Kinseldam

FOTO: EDIAL DEKKER, 31-8-2012

Tabel 1. Resultaat van slaapplaattellingen van Reuzenstern in de regio Amsterdam van 2009 tot en met 2012

2009		2010		2011		2012	
14-8-2009	0	13-8-2010	0	19-8-2011	4	17-8-2012	3
21-8-2009	0	20-8-2010	2	26-8-2011	1	24-8-2012	2
29-8-2009	0	27-8-2010	*2	2-9-2011	1	31-8-2012	10
5-9-2009	0	3-9-2010	3				
totaal	0		7		6		15

* Telling op IJburg door Willem van der Waal

jaar, 2012, is er een uitschieter: maar liefst tien op één avond, namelijk op 31 augustus. Het komt regelmatig voor dat we op een avond minder individuen hebben dan er dezelfde middag, of de volgende ochtend, worden waargenomen. Toch houden we ons aan het aantal dat we 's avonds zien; de vogels kunnen immers maar een andere slaapplaats vliegen en zouden dan dubbel geteld worden. In 2011 is er ook systematisch geteld rondom IJburg en de Vijfhoek door Guus van Duin. Dit leverde geen resultaat op; het lijkt beter daar vooral te gaan tellen als er in die periode waarnemingen op waarneming.nl gemeld worden.

De "bijvangst" op zulke avonden zijn legio. Het blijft indrukwekkend de grote groepen Wulpen in het begin van de schemer te zien binnenvallen, groepen tot soms ver over de 400 individuen. Verder vliegt en roept er van alles op zo'n avond: groepen Wintertalingen, Regenwulpen, Zwarte Ruiters, Zilverplevieren, beide soorten zilverreigers, om maar wat te noemen.

Op 17 augustus jl. zag ik aan het eind van de schemering een groep van zes Kleine Zilverreigers aan de rand van de Kinseldam zitten.

Een compleet overzicht van de tellingen rondom IJsselmeer en Lauwersmeer in 2012 staat in Tabel 2. Op 31 augustus 2012 bevond zich maar liefst meer dan 10% van het totaal aantal Reuzensterns in het hele gebied die avond op de Kinseldam.

Landelijk gezien is er een licht stijgende trend voor wat betreft

de aantallen Reuzensterns in de nazomer. Hopelijk zet die trend zich ook door in Amsterdam.

De gegevens in Tabel 2 zijn afkomstig van Olaf Klaassen, Meetnetcoördinator Slaapplaatsen bij Sovon, waarvoor dank.

Dan rest mij nog de overige deelnemers aan de tellingen te melden: Frank van Groen, Willem van der Waal, Guus van Duin, Merijn van Leeuwen, Silvan Laan, Rob Baars en Lammert van der Veen.

Tabel 2. Voorlopig resultaat van de tellingen rondom IJsselmeer en Lauwersmeer in 2012

Slaapplaats	17-aug	24-aug	31-aug
Achter de Zwartten	0	-	17
Ezumakeeg	0	-	-
Paessens buitendijks	3	30	0
Totaal Lauwersmeer	25	30	17
Makkumer Zuidwaard	0	11	3
Gaastwad	0	0	12
Workumerwaard It Soal	36	4	12
Stoenckherne	-	-	0
Bocht van Molkwerum	0	0	0
Steile Bank	30	61	17
Lemsterhoek	-	-	-
Totaal Friese IJsselmeerkust	66	76	44
Ketelmeer	0	-	-
Vossemeer	2	0	0
Drontermeer, Gelderse sluis	0	0	0
Doornspijk/Polsmaten e.o.	4	0	18
Zwarte Meer West	-	0	-
Totaal IJsselmonding/Randmeren	6	0	18
Westerbroeksemaedepolder	1	1	2
Jan Durkspolder	0	0	-
Kreupel	0	-	-
Kinseldam	3	2	10
Kwade Hoek	1	2	2
Markenje	-	-	1
Wijde Ee	-	-	-
Totaal Overig NL	5	5	15
Totaal	102	111	94